

#### NAPOMENA:

Usmeni odgovor na postavljeno pitanje poslanika Šefika Džaferovića sa 58. sjednice Predstavničkog doma PSBiH. (Izvod iz stenograma.)

#### SREDOJE NOVIĆ:

Poštovani gospodine predsjedavajući, uvaženi poslanici, meni je naravno žao, kao i mnogim drugima, što BiH još uvijek nije dobila bezvizni režim, ali i istovremeno želim da kažem da, bez obzira kako to zvučalo, nažalost, sve do 2007. godine BiH nije ništa preduzela na planu priprema izdavanja biometrijskih pasoša.

Dakle, ušli smo u jednu fazu kada je trebalo napraviti određene pomake naprijed i čak prije nego što su postavljeni zvanični uslovi da BiH treba biometrijske pasoše. Podsjećanja radi, i vas ali i javnosti, moram da kažem da je tadašnji CIPS bio formiran samo Odlukom Savjeta ministara iz 2002. godine i koji je tada imao 16 zaposlenih i 108 po Ugovoru o djelu. To su bili radnici koji su radili na najsuptilnijim stvarima izdavanja dokumenata u BiH. Znali smo da to ne može dugo i tada smo ušli u pripremu i promjenu Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji Direkcije za implementaciju CIPS projekta, dakle maj 2007. Prisutpilo se istovremeno izradi Prijedloga zakona o Agenciji za identifikaciona dokumenta koji je potpuno promijenio smisao što je u početku bio formiran samo CIPS, dakle formirali smo i to u julu 2008. godine.

Da bi se ušlo u proceduru izdavanja biometrijskih pasoša, pripreme samo za izdavanje, ja želim da vas podsjetim još jednom da smo u međuvremenu imali obavezu, a vi ste svjedoci, jer ste u parlamentarnoj proceduri usvajali Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o putnim ispravama, potom Zakon o dopuni Zakona o jedinstvenom matičnom broju, potom Zakon o prebivalištu i boravištu građana BiH, potom Zakon o ličnoj karti i, na kraju, Zakon o Agenciji za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka. Bez ovih zakona nije se moglo ući u ma kakvu aktivnost u pripremi za izradu, odnosno izdavanje biometrijskih pasoša.

No, to je samo podsjećanja radi i sve bi bilo patetično da sada tragamo za krivcem. Ja ne mislim da je to dobro. Ali kakva je sada situacija, mislim da to sve nas mora da interesuje. BiH je, nakon svih aktivnosti koje je provela u protekloj godini dana od donošenja svih zakona, dakle provela tenderske procedure, kako za softvere u tehničkom smislu za izradu biometrijskih pasoša, odnosno za personalizaciju biometrijskih pasoša, tako i tendere za dobivanje same knjižice sa svim sigurnosnim elementima i čipovima koji su razrađeni u posebnom aktu, odnosno pravilniku. Prvog jula ove godine –kako je i projektom našim kojim smo u 2007. godine predložili Savjetu ministara, i Savjet ministara usvojio taj projekat – otpočelo je izdavanje putnih isprava sa svim elementima biometrijskih pasoša. Dakle, današnji pasoši, od 1. jula svi građani BiH, koji dobivaju, dobivaju po apsolutno svim bezbjednosnim elementima kao da je biometrijski pasoš. Ti pasoši će i zvanično je potvrđeno od strane Evropske komisije i važiti sve do isteka, to znači punih pet godina, koliko je njihova važnost, jer se izdaju po principima biometrije kako je i predviđeno.

Šta je ono što smo učinili dodatno? To je da se intenzivno razgovara i razgovaralo sa Bundesdrukerajem kao dobavljačem koji je glavni za isporuku samih biometrijskih pasoša. Mi smo prošle sedmice dakle imali pet biometrijskih pasoša sa svim elementima biometrije koji su prezentirani javnosti BiH i šire, te 31. jula stiže 200 pasoša takvih koji kreću u proceduru ispitivanja da li svi tehnički uslovi, mašine koje su ugrađene, odgovaraju svim elementima i svakoj stranici i svakom bezbjednosnom čipu koji je ugrađen u taj element, da li će moći izdržati svo ono testiranje koje je neophodno. Uz to, 100 biometrijskih pasoša šalje se 1. avgusta u jednu nezavisnu laboratoriju u inostranstvu, koja će biti obavezna, dakle neovisno od dobavljača, neovisno od naručioca, da pokaže da li biometrijski pasoš, koji će koristiti BiH, zaista u hemijskom sastavu itd. odgovara onom što je u ugovoru predviđeno i što je u evropskim standardima predviđeno za takve pasoše. To podrazumijeva da će se sredinom avgusta, očekujemo, završiti sva ispitivanja i da će biti konačno štampan pasoš, koji, ukoliko bude nekih sitnih elemenata za otklanjanje, biće otklonjeni.

Bez obzira dakle na to, mi smo sa Bundesdrukerajem ovih dana postigli dogovor koji je potpisan: da 15. oktobra BiH dobije jednu veću količinu biometrijskih pasoša koji bi otpočeli izdavanje, dakle u BiH. To je neki rok za koji smatramo da je gotovo idealan, optimalan rok, mada, nikada našim zahtjevima kraja, zatražili smo da nam po mogućnosti i nešto ranije dostave bar 500 ili 1.000 pasoša, ako mogu prvu proizvodnju koju urade, kako bismo mogli možda i ranije krenuti u formalnu proceduru izdavanja biometrijskih pasoša.

Do tada se vode sve potrebne aktivnosti na terenu da svi matični uredi otklone nedostatke, povežu zajedno sa opštinama gdje to još pomalo ima teškoća koje se javljaju na terenu u vezi sa tim i čvrsto vjerujemo da će svi nedostaci i problemi koji se javljaju, kao i u svakoj zemlji koji su se javljali prilikom izdavanja ovih putnih isprava. Zašto je zastoj i sada u izdavanju putnih isprava? Jednostavno, što je potpuno procedura druga za izdavanje pasoša. Nema više tehničkog načina na koji smo do sada izdavali putne isprave i provjeravali, više nebitno je da li je neko donio ili nije Izvod iz matične knjige rođenih, Izvod iz državljanstva, danas građanin dolazi sa identifikacionim dokumentom, a službenik po službenoj dužnosti elektronski provjerava da li je dotični aplikant zaista rođen u toj i toj mjesnoj zajednici, u tom mjestu, da li je državljanin BiH, pod kojim se vodi brojem i na taj način je apsolutna garancija. Ono što je dodatno ključno jeste da su na svim mjestima za izdavanje biometrijskih pasoša izuzetno strogi bezbjednosni kriteriji za prostore u kojima građani dolaze i traže izdavanje tih dokumenata. Mi nećemo popustiti pred bilo kakvim pritiscima da se bezbjednost ovih putnih isprava ugrozi ma po koju cijenu. Zakonska je predviđena mogućnost do 30 dana da se izdaju pasoši ali mi u pravilu uvijek mislimo da je to kilogram soli: doći u prodavnicu kupiti i izaći! Kada je gužva, i na so se čeka. Dakle, moramo se navikavati svi da blogovremeno svoje putne isprave, svoja identifikaciona dokumenta na vrijeme mijenjamo.

Istovremeno da vas obavijestim: sa 1. julom identičan način izdavanja je i ličnih karata, tako da naše bivše zvane CIPS-ove lične karte ubuduće će se na isti način izdavati kao i biometrijski pasoš. Uzimaju se otisci i po prvi put stvara se jedna potpuna baza sada, koja će se provjeravati prilikom uzimanja elemenata za izdavanje putne isprave, odnosno lične karte. I, do sada BiH nije imala softver da je mogla provjeravati da li neko već ima takvu ličnu kartu, već je morala ići pješačkim putem.

Dakle, šta možemo samo još da učinimo, činimo: da zamolimo, da tražimo od entiteta, od nadležnih ministarstava u Federaciji, u RS-u, u kantonima, od načelnika opština da se i oni angažuju, posebno kada je riječ o matičnim uredima gdje mi nemamo ingerencije izvorne da bismo mogli na terenu direktno intervenisati, ali da uspostave dodatnu kontrolu i otklanjaju one nedostatke koji jesu.

Evo, ja sam zaista optimista da će oni sa kojima smo razgovarali ove dokumente isporučiti najkasnije 15. oktobra.

Hvala.